

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**МАТЕРІАЛИ
СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
Одеського державного екологічного університету
(10-17 травня 2023 р.)**

**ОДЕСА
Одеський державний екологічний університет
2023**

Мартінова М.С., ст. гр. ГЗ-20

Науковий керівник: Кирнасівська Н.В., канд. геогр. наук, доц.

Кафедра агрометеорології та агроекології

СІВОЗМІНИ: ЕКОЛОГІЧНІ, АГРОТЕХНІЧНІ ТА ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ВИБОРУ

Сівозміна – одна із категорій, що використовується кожним агрономом у повсякденному житті. Без урахування її особливостей не приймається жодне управлінське рішення щодо вирощування с.-г. культур: від підбору агротехніки, підживлення і захисту рослин до підготовки посівного ложа під наступну культуру. Послідовність розміщення культур на певній ділянці землі залежить не лише від якісних показників ґрунту, оптимальних співвідношень руху поживних речовин для досягнення високої продуктивності. Сьогодні глибокі знання фахівців у системі мінерального живлення і хімічного захисту зумовили власників агробізнесу вибирати сівозміни лише з огляду економічного зиску без належного врахування екологічних норм. Тому спробуємо розібратися з різними передумови та наслідки такого вибору. Економічні передумови вибору сівозміни пов'язані з ефективністю господарювання та максимізацією прибутку на підприємстві. Тому при виборі сівозміни агрономи керуються такими передумовами: рентабельність культур, ризики та стійкість до стресів, витрати на вирощування культур, ринкові умови.

Сівозміна є важливою агротехнічною передумовою вибору в рослинництві, оскільки вона дозволяє зберігати та підвищувати родючість ґрунту та зменшувати ризики захворювань та шкідників. Тому є такі агротехнічні передумови: використання різноманітних культур, врахування власних знань та досвіду агронома, забезпечення поживними речовинами, збереження ґрунтового покриву, врахування кліматичних умов.

Вибір сівозміни може мати значний екологічний вплив на земельну ділянку та оточуюче середовище. Основні екологічні передумови вибору сівозміни включають: збереження родючості ґрунту, зменшення ризику захворювань рослин, збереження біорізноманіття, зменшення використання хімічних добрив та пестицидів.

Науковці, практики та експерти ринку схожі у висновках щодо спрямованості вибору сівозміни: від орієнтованості на тваринництво до економічного егоцентризму. Розуміння того, що відновлення у тих масштабах і структурі галузей тваринництва у найближчі 10 років є неможливим, а також досягнута надзвичайно висока інтенсифікація технологій вирощування культур спричинило перехід від 8-10-пільних

сівозмін до 4-х, або в кращому випадку 6-пільної. Тому вибір зроблено, і передумовою його стала єдина причина – господарська (а краще сказати – виключно економічна) необхідність. Вибір українських аграріїв лягає на користь високорентабельних культур, в першу чергу, технічної групи – соняшник, ріпак та соя, а також кукурудзи на зерно. Зернові колосові залишилися у топі як стратегічні продовольчі культури та основні попередники. Таким чином, сучасна сівозміна в Україні виглядає наступним чином: соняшник – пшениця (ячмінь) – ріпак 9соя. зернобобові) – кукурудза на зерно із різною послідовністю, але із чіткою тенденцією наближення до моно культурності з північних (75,4%) регіонів до південних (94,4%).

Розглядаючи показники останнього десятиліття, можна зробити висновок про те, що такі управлінські рішення вітчизняних с.-г. товаровиробників щодо сівозмін хоч і базуються на комплексних факторах, але є виключно тактичними і прийнятими з огляду на економічні передумови.

Екологічні і агротехнічні фактори фахівці навчилися контролювати і досягли дійсно вражаючих успіхів: стрімке удосконалення техніки, існуюче різноманіття агротехнологій вирощування, ефективне використання досягнень хімічної промисловості тощо. Але економічна група для аграріїв залишається головною оскільки ведення сільського господарства – це підприємницька діяльність з метою одержання прибутку.

Отож, досліджуючи питання вибору сівозмін, можна стверджувати наступне: обирати все-таки потрібно українському аграрію. Яку обрати тактику й, звісно, стратегію залежить від уміння, знань і, мабуть, відчуття менеджменту аграрного бізнесу. Слід лише наголосити, що сівозміна визначає не лише агрономічну стратегію підвищення врожайності с.-г. культур, а й продуктивності земель і взаємопов'язує усі ланки системи землеробства. Хочеться вірити, що із поєднанням капіталу, знань і праці людей, належної державної підтримки та здорового глузду (господарської логіки) у виборі сівозмін «виграють» усі: аграрний бізнес, держава, споживачі і земля – у намаганні забезпечити суспільство продовольством, одержанні необхідних прибутків для розвитку галузі та збереженні потенціалу землі на майбутнє.

Список використаної літератури

1. Інтернет-ресурс: <https://www.ukrstat.gov.ua>
2. Інтернет-ресурс: <https://superagronom.com>
3. Інтернет-ресурс: <http://www/soilteq.eu>
4. Інтернет-ресурс: <https://eos.com>